

## **Fake news, wat doe je er aan?**

We browsen, we scrollen, we lezen en ... we sturen door, helaas vaak ook leugens. Het is zoals bij besmetting door Corona. Als ieder besmet persoon twee andere mensen aansteekt dan valt de epidemie nooit stil, de leugens blijven circuleren.

Meer dan ooit wordt er onzin rondgestuurd. Die onzin is op z'n best ergerlijk en op z'n slechtst ronduit gevaarlijk.

Het is echt belangrijk dat we ons vergewissen van het waarheidsgehalte van wat we zelf schrijven of doorsturen via het internet. Doen we dat niet dan worden we onderdeel van de misleiding. Er zijn maar twee mogelijkheden: we zijn (mede)oorzaak van het probleem of we worden een deel van de oplossing.

Hoe kunnen we verhinderen dat valse berichten de sociale media blijven overspoelen?

### 1. Stop en denk na.

We hebben de neiging om verse informatie of interessante ideeën zo snel mogelijk te delen met al wie ons dierbaar is. Voor veel mensen geldt er maar één regel: ontvangen = doorsturen.

Stop, niet doen, dit is het moment waarop we de sleutel in handen hebben.

### 2. Controleer de bron.

Wie is de afzender van het interessante idee, de wetenschappelijke waarheid of het als grapje verpakte gedachtegoed? Is de buurman van de schoonbroer van uw goede vriend een betrouwbare bron?

Het is goed om zelf eens te gaan kijken of die bepaalde raadgeving of wetenschappelijke ontdekking strookt met de werkelijkheid. Vaak volstaat het om met een paar trefwoorden uit de tekst te zoeken op internet om te ontdekken wat je eigenlijk ontvangen hebt.

### 3. Is het echt nepnieuws?

Let bij e-mails en sociale media berichten op foutieve spelling en onjuist gebruik van grote en kleine letters en leestekens.

Meestal wordt er verwezen naar een officiële bron om het bericht geloofwaardig te maken. Maar in geval van e-mail heeft het adres van de afzender vaak niets met de organisatie in kwestie te maken.

Cijfers op doorgestuurde schermafbeeldingen van officiële websites zijn vaak met Photoshop vervalst. Je kan zelf, los van die e-mail, naar de website surfen en nakijken of de gegevens overeen komen.

### 4. Onzeker of het wel klopt? Deel dan niet !

De gevaarlijkste valse berichten zijn een mix van waarheid en verzinsel. Het is immers lastig om alle feiten te gaan checken, dus wordt de neiging om ze te geloven groter. Herinner je Corona en wat je allemaal moest doen en laten: in lijsten met raadgevingen had je de meeste al gehoord via andere kanalen maar er stonden ook raadgevingen tussen die je nog niet kende. Dat soort zaken kan je gaan opzoeken, maar beter nog is het bericht gewoon niet te delen.

5. Wees voorzichtig met emotionele berichten.

Je ontvangt iets wat je bang maakt en je wil zoveel mogelijk mensen behoeden voor de dreiging.

Heel vaak beginnen dergelijke berichten met 'Stuur dit bericht door aan je familie en aan al je vrienden'. Je mag er zeker van zijn dat de inhoud nep is. De enige goede reflex is dus: niet doorsturen.

Ga ook weer met Google op zoek naar typische fragmenten uit die berichten of naar namen die er in genoemd worden... Dan ontdek je meteen dat je gelukkig niet de enige bent die controleert.

6. Onderzoek jezelf op vooringenomenheid.

Onderzoek toonde aan dat we vaak boodschappen delen omdat ze onze eigen overtuiging versterken.

Zo zullen racistische mensen vooral racistische boodschappen doorsturen en boodschappen van tolerante strekking tegenhouden. Hetzelfde geldt voor voor politieke en religieuze denkbeelden, enzovoort.

Deel je iets omdat je zeker weet dat het juist is of alleen omdat het strookt met met je overtuiging? Als je dat laatste vaststelt bij jezelf is het tijd om op de rem te drukken!

Tot slot.

In de jaren '90 van de vorige eeuw bestonden er ook al nieuwsgroepen, fora en mailinglijsten. Maar er heerste in die tijd een etiquette onder de deelnemers. Er was een sociale assertiviteit die vandaag de dag volledig verdwenen is. Wie onwaarheden vertelde, zich bezondigde aan schreeuwen of grof taalgebruik werd snel terechtgewezen of geweerd uit de groep. Men pikte dit niet.

Als je vandaag iemand zou wijzen op bedenkelijke inhoud of woordkeuze krijg je gegarandeerd een hoop bagger over je heen.

De verruwing op de sociale media is niet meer te stoppen. Het enige goede wat we kunnen doen is zelf geen deel uitmaken van dit circus.